

तरकारी बालीमा लाग्ने मोज्याक भाईरस रोगहरु

समस्याको बारेमा जानकारी

तरकारी बालीमा लाग्ने बिभिन्न भाईरसहरु मध्ये मोज्याक भाईरसहरु पनि प्रमुख रोग हो । बिभिन्न तरकारी बालीहरुमा बिभिन्न प्रकारका मोज्याक भाईरस रोगहरु लाग्दछ । हरिया र पहेला छयास मिस भएको रंगको विकास भएका हुन्छन । केही महत्वपूर्ण मोज्याक भाईरसहरु र लाग्ने तरकारी बालीहरु तथा यिनका सार्ने माध्यमहरु:

काँक्रो मोज्याक भाईरस रोगको लक्षण.

भिण्डीमा नशा पहेलीने मोज्याक भाईरस रोगको लक्षण.

- काँक्रो मोज्याक भाईरस: काँक्रो समुहका, गोलभेंडा र खुर्सानी, सिमी समुहका बालीहरु र अन्य धेरैबालीहरु । सार्ने माध्यम: बीउ तथा लाही र केही सम्पर्क
- जुकिनीको पहेलो मोज्याक भाईरस: काँक्रो समुहका बालीहरु । सार्ने माध्यम: लाही र केही सम्पर्क
- गोलभेंडाको मोज्याक भाईरस: गोलभेंडा, खुर्सानी बालीहरु । सार्ने माध्यम: बीउ र मानव
- सलगमको मोज्याक भाईरस: काउली बाली समुह । सार्ने माध्यम: लाही
- सिमीको पहेलो मोज्याक भाईरस: सिमी बाली समुह । सार्ने माध्यम: लाही
- भिण्डीको पहेलो नशा मोज्याक भाईरस: भिण्डी । सार्ने माध्यम: सेतो झिंगा

पृष्ठभूमि

भाईरसहरु कुनै बीउबाट, प्रायः चुस्ने कीरा (लाही, सेतो झिंगा, फड्के कीरा), कुनै थ्रिप्स खपटे, तथा केही मानव र औजारको सम्पर्क आदि बाट सार्ने हुन्छ । धेरै भाईरसहरु बिभिन्न बाली र झारपातहरुमा आशय लिई रहेका हुन्छन । रोग लाग्न नदिनु नै यसको मुख्य व्यवस्थापन हो । एक पटक रोग लागे पछि व्यवस्थापन गर्न गाह्रो हुन्छ ।

व्यवस्थापन

- पुरानो वोटका अवशेष, नाभो विरुवा तथा झारपातहरु हटाइ खेत सफा राख्ने ।
- रोग अवरोधक वा सहन सक्ने बालीका जात लगाउने ।
- स्वस्थ वीउ र बेर्नाहरुको प्रयोग गर्ने । औजारहरुलाई विसंक्रमित गर्ने ।
- लाही आदी चुसाहाहरुबाट वचाउन नर्सरी ब्याडलाई जालीले छोपेर स्वस्थ बेर्ना उमार्ने ।
- बालीमा सिफारिस अनुसारको सन्तुलित मलखाद प्रयोग गर्ने ।
- भाईरस लागेका वोट उखेलेर गाड्ने/जलाउने ।
- गाईको ताजा दुध २० एम एल प्रति लिटर पानीका दरले छर्ने ।
- बालीको नियमित निरिक्षण गर्ने र भाईरस सार्ने लाही, सेतो झिंगा, फड्के कीरा र थ्रिप्सहरुको व्यवस्थापन गर्ने ।
  - प्लाष्टिकको छापोको प्रयोग गर्ने, पहेलो स्टिकि ट्रयापको प्रयोग गर्ने ,गहुँत वा घरेलु वानस्पतिक बिषादीको नियमित प्रयोग गर्ने ।
  - जैविक बिषादी भर्तिसियम लेकानी १.१५% डब्लु पि ५ ग्राम प्रति लिटर पानीका दरले छर्ने वा निमजन्म बिषादी एजारेक्टिन १% इसी ३ ग्राम प्रति लिटर पानीका दरले छर्ने वा
  - रसायनिक बिषादी एसिटामिप्रिट २०% एस पि १ ग्राम ८ लिटर पानीका दरले वा इमिडाक्लोप्रिड १७.८% एस एल १ एम एल ४ लिटर पानीका दरले छर्ने ।

The recommendations in this factsheet are relevant to: संघीय लोकतान्त्रिक गणतन्त्र नेपाल